

Egyesületi ügyek

Tisztújító taggyűlés az OMBKE Tatabányai Szervezeténél

2010. március 24-én az OMBKE Tatabányai Helyi Szervezetének tagjai, átérezve a nap jelentőségét, 56-an jelentek meg a beszámoló és tisztújító taggyűlésen. A helyszín a Tatabánya Óvárosi Községi Ház volt.

A taggyűlést *Bársony László* elnök köszöntötte, majd *id. Forisek István* intonálásával a tagság elénekelt a magyar himnusz. Az ének után a jelenlévők megválasztották a taggyűlés tisztségviselőit: *Csaszlava Jenő*t levezető elnöknek, *Szeremley Gézá*nét jegyzőkönyvvezetőnek, *dr. Csizsár Istvánt* és *id. Forisek Istvánt* jegyzőkönyv-hitelesítőkné, *Balogh Józsefet* a szavazatszámoló bizottság elnökének és *Balázs Józsefnét*, *Pap Istvánt* a bizottság tagjainak.

Csaszlava Jenő levezető elnök felkérésére *Bársony László* elnök írásban betérjesztette az elmúlt három év egyesületi munkájáról szóló beszámolót és szóban elmondta a 2009. év eseményeinek az összefoglalóját. A beszámolóból idézünk néhány gondolatot:

Tatabányán a bányász hagyományok ápolását nemcsak az OMBKE Tatabányai Szervezete tartja fontosnak, hanem más szervezetek is. Így a Tatabányai Bányász Hagományokért Alapítvány, a Szabadtéri Bányászati Múzeum Alapítvány, a Szent Borbála Alapítvány, a Bányász Szakszervezet, a Rozmaringos Bányász Egylet, a Múzeumbarátok Köre, a Zsigmond Aknai Dolgozók Baráti Köre. Elsősorban említhető Tatabánya Megyei Jogú Város Önkormányzata, amely minden törekvés mögé odaállt, és egyre nagyobb figyelmet és támogatást adott a rendezvényekhez.

Az OMBKE Tatabányai Szervezet elnökségének kiemelt feladata volt az elmúlt három esztendő során, hogy a drasztikusan öregedő tagságot érdekes és vonzó programokkal mozgósítsa és együtt tartsa. Ezért – a július hónapot leszámítva – minden hónapban legalább egy esemény volt a szervezet saját rendezésében vagy a felsorolt szervezetek programjainak valamelyikéhez kapcsolódóan. Meg kell jegyeznünk, hogy a programok az önkormányzattal, a tatabányai bányász hagyományokat őrző alapítványokkal, szervezetekkel együtt valósultak meg.

A beszámolóhoz *Szabó Csaba*, *id. Forisek István*, *Benyőcs Ferenc* és *Szatmári Zsuzsanna* szóltak hozzá. Beszédjükben köszönetet mondtak a jó munkáért és összetartásért, majd a hírláncban fellelhető nehézségekre és a tagság fiatalítására hívták fel a figyelmet.

A tagság a beszámolót és a kiegészítéseket egyhangúlag elfogadta.

A taggyűlés másik fontos eseménye volt az új vezetőség és a küldöttek megválasztása. A tagság már néhány hónappal ezelőtt kijelölte a jelölőbizottságot, *Stüber György* bizottsági elnök, *Fecskés Zoltán*, *Szilványi Jenőné* és *Szikrai Miklós* tagok részvételével. A bizottság komoly munkát végzett az elmúlt időszakban. Minden érdeklővel beszéltek, és nem csak a jelöltek neveire voltak kíváncsiak, hanem véleményüket is kikérték az egyesületi munkáról. Ennek eredményét ismertette *Stüber György* elnök.

Az előterjesztést követően a tagság megszavazta a jelölt személyek névsorát és a szavazólapra történő felkerülésüket, majd *Balogh József* ismertette a szavazás menetét. A szavazás a szünetben titkosan történt, némi harapnivaló és üdítőital kíséretében.

Amíg a szavazatszámoló bizottság külön szobában dolgozott, addig a nagyteremben *Kulcsár László* okl. bányamérnök szakmai előadást tartott. Az előadó a MECSEK-ÖKO Zrt.

egyik nagy feladatát: a gyöngyösoroszi ércbánya 1986-os bezárását követő helyreállítási munkálatait ismertette. Elmondta, hogy a 2004-2013 között végrehajtott és végrehajtandó munkálatok keretében a veszélyes vágatokat először kitisztítják, majd biztonságosan betömedékelik. Sor kerül a meddőhányók, zagytárolók rendezésére, a bányavizek kezelésére, a vízfolyások, víztározók kármentesítésére és a monitoring rendszer kiépítésére. A hallgatóság ezeket a munkálatokat kivett képeken szemlélhette meg. A nagy érdeklődéssel hallgatott előadást sok hozzászólás követte. *Deklava Szilveszter*, *Csaszlava Jenő*, *Szeremley Géza*, *Benyőcs Ferenc*, *Vas László*, *Fecskés Zoltán*, *Ótos Csilla Margit* tettek fel kérdéseket, amelyekre az előadó szakszerű válaszokat adott.

Az előadás végére megszületett a választás végeredménye. A szavazatszámoló bizottság elnöke felolvasta az OMBKE Tatabányai Helyi Szervezet új tisztségviselőinek névsorát. Íme a nevek: Elnök: *Bársony László*, titkár: *Izing Ferenc*, választmányi tagnak jelölve: *Németh László*, vezetőségi tagok: *Dörömbözi Béla*, *Fecskés Zoltán*, *Kiss József*, *Mokánszki Béla*, *Németh László*, *Ótos Csilla Margit*, *Sóki Imre*, *Erős András* (kohász delegált), szakosztályi küldöttek: *Bársony László*, *Izing Ferenc*, *Németh László*, *Balogh Csaba*, *Csaszlava Jenő*, *Dörömbözi Béla*, *Fecskés Zoltán*, *id. Forisek István*, *Juhász András*, *Kiss József*, *Ótos Csilla Margit*, *Sóki Imre*, OMBKE küldöttek: *Bársony László*, *Izing Ferenc*, *Németh László*, *Balogh Csaba*, *Csaszlava Jenő*, *dr. Csizsár István*, *Sóki Imre*.

A beszámoló és tisztújító taggyűlés végén *Bársony László* régi-új elnök mindenkinek megköszönte a korábbi aktív munkát, a taggyűlést vezető elnök és tisztségviselők közreműködését. A taggyűlés a Bányászhimnusz eléneklésével zárult.

Sóki Imre

Vezetőségváltás Gyöngyösön

Az OMBKE Mátraaljai Szervezete 2010. március 22-én Gyöngyösön a Honvéd Kaszinóban tartotta meg a vezetőség-választó taggyűlést.

Levezető elnök: *Kovács István* okl. bányamérnök, főosztályvezető volt. Bejelentette, hogy a jelölő bizottság már korábban megalakult, annak elnöke: *Kovács István*, tagjai: *Konkoly Ádám*, *Csizmadia Lajos*. A szavazatszedő bizottság elnöke: *Hamza Jenő* ny. főosztályvezető, tagjai: *Szomor László*, *Kalcsó Benedek*.

A 2007-2010 között végzett munkáról *Derekas Barnabás* stratégiai igazgató, a helyei szervezet elnöke számolt be. Elmondta, hogy a jelenlegi taglétszám 92 fő, ami várhatóan az elkövetkezendő években növekedni fog. Szólt a bányász-kohász-erdész találkozóról, a szalamander ünnepségekről, a külföldi tanulmányutakról, a szakmai előadásokról, a Miskolci Egyetemmel tartott jó kapcsolatról. Megemlítette a már hagyományos bányász- és Borbála-napi rendezvényeket, külön kiemelte az egri OMYA üzemben tett látogatást, annak vezetőjével, *Nagy Lajos* szakosztályelnökünkkel tartott jó kapcsolatunkat. Elmondta, hogy a Mátrai Erőmű Zrt. vezetőitől mind az erkölcsi, mind az anyagi támogatást megkapja a helyi szervezet, szerencsére anyagi gondokkal nem küzdünk. Külön kihangsúlyozta a Lignit Baráti Kör fegyelmezett, szervezett jó munkáját, a nívós, tudományos előadások szervezését. Munkájukhoz jó egészséget, további sikereket kívánt. Végül bejelentette, hogy megköszöni a tagság munkáját, segítségét, amelyet az elmúlt 3 évben adtak a vezetőségnek és személy szerint

neki. A helyi szervezet elnöki funkciójáról lemondott, de továbbra is segíti mindenben az egyesületi munkát.

A beszámolóhoz hozzászolt: *Iván Lajos, Hídvégi Gábor, Pribula Nándor és Horváth Gusztáv.*

A beszámolót követően megtörtént a választás. *Hamza Jenő*, a szavazatszedő bizottság elnöke bejelentette, hogy a mátraaljai szervezet elnöke: *Bóna Róbert* bányamérnök, a visontai külfejtés igazgatója, titkára: *Dr. Dovrtel Gusztáv* okl. bányamérnök, osztályvezető, tagok: *Derekas Barnabás, Mata Tibor, Halmai György, Hamza Jenő, Sőregi Zsolt, dr. Szabó Imre, Szomor László*, választmányi tag: *Halmai György* okl. bányamérnök, a bükkábrányi külfejtés főosztályvezetője, szakosztály küldöttek: *Derekas Barnabás, Mata Tibor, Szomor László, Hamza Jenő, Sőregi Zsolt.*

Bóna Róbert elnök rövid beszédében megköszönte a bizalmat, és a tagok további támogatását kérte a vezetőség munkájához.

A vezetőségválasztó taggyűlés jó hangulatban, fegyelmezetten zajlott le.

Dr. Szabó Imre

A Salgótarjáni Osztály első negyedéve és tisztújítása

A helyi szervezet 2010. január 20-án tartotta az első közös összejövetelét. Több mint 10 éve alakult ki a havi rendszeres találkozó a bányamúzeumban.

A munkatervünk szerint minden alkalomkor meghívunk egy olyan előadót, aki szakmánkhoz kapcsolódó témákból tart előadást. Idén egy film bemutatására került sor. 2009-ben a Bányai Dolgozók Szakszervezetének nógrádi elnöksége megbízásából készült egy felvétel, amely a nógrádi bányásztelepülésekről és az ott kialakított emlékhelyekről és emléktáblákról szól. Ezek a helyeken a bányász hősök névsora is megtalálható, akik munka közben veszítették el életüket. Ezen a filmen hallhatók a nyugdíjas bányászokkal folytatott beszélgetések is. A film címe: „*A nógrádi széntenger hősei*”. A meglévő írásos anyagban talált adatok szerint több mint 200 millió tonna szén került ki az aknákból 150 év alatt. Ez idő alatt több mint ezer bányász halt meg munka közben. A pontos létszámot két nagyszerű kollégánk, *Nagy Gyula* okl. bányamérnök és *†Magyarfi Károly* bányagépész mérnök kutatta fel.

1994-től egyre több bányásztelepülésen készült emléktábla a hősök emlékére (a bányászok névsorával). A bányásznapon, ill. Borbála-napon itt helyezik el a megemlékezés virágait is.

Az összejövetel második részében *Józsa Sándor* elnök az éves munkatervet ismertette, majd *Liptai Péter* kollégánk adott tájékoztatást a 2009-es év eseményeiről. *Diósi J.*, a dalkör vezetője az elmúlt év fellépéseiről számolt be. A Bányász-Kohász Dalkör 18 rendezvényre kapott meghívást.

A klubdelután befejező részében „január hó” szülőiteinek köszöntésére került sor néhány kedves dal kíséretében.

Februárban egy nagyon kedves nógrádi kötődésű vendég fogadta el a meghívásunkat. *Dr. Füst Antal* okl. bányamérnök, az MTA doktora, a gödöllői Szent István Egyetem címzetes egyetemi tanára tartott szakmai előadást. Előadásának címe: „*Bányászati hatások monitoring hálózatainak méretezése*”. Az előadó először a monitoring rendszerek fejlesztésének három fázisáról szolt (tervezés, kalibrálás, üzemeltetés – adatfeldolgozás), majd a tervezéssel kapcsolatos teendőket részletezte.

Az előadás azzal az ígérettel zárult, hogy a jelenleg kidolgozás alatt lévő kalibrációs szabályok és adatfeldolgozási lehetőségek ismertetéséről egy későbbi időpontban számol be az előadó.

A hallgatóság nagy tetszéssel fogadta az előadást.

A születésnaposok között a meghívott *dr. Füst Antal* kolléga jelentős évfordulóhoz érkezett, 70 éves lett. Ajándékba egy bányászfokost és egy bányászdiplomát nyújtottunk át.

Március 18-án a munkaterv szerint vezetőségválasztó taggyűlést tartottunk. Vendégként jelent volt *dr. Gagyi Pálffy András*, az OMBKE ügyvezető igazgatója.

Az elmúlt 3 év (2007-2010) munkájáról *Józsa Sándor* elnök tartott beszámolót. Először ismertette a helyi bányászati szakosztály létszámát, amely március végén 88 fő volt. Örvendetes, hogy 2008-ban 12 új tagtársunk jelentkezett, akik között még 30 évesek is vannak. Tagságunk között megtalálható vegyész, tanár, orvos, illetve gépész végzettségű is. Számos olyan tagtársunk is van, akinek a lakóhelye megyénktől távol esik, mégis rendszeresen részt vesz az összejövetelünkön. Ez a helyi szervezet jó hírének köszönhető.

Klubfoglalkozásunkról elmondható, hogy azokat rendszeresen megtartottuk, és a járőképes tagjaink 30-40%-a látogatta. Az egyesületi élettel kapcsolatos tájékoztatók mellett kiemelkedő előadásokat hallgattunk meghívott előadóink színvonalas előadásában. Elmondhatjuk, hogy a „klubfoglalkozás” az egyik legsikeresebb programunk, amit a jövőben is meg akarunk tartani.

Az egyesületi élet ápolásának fontos ténye, hogy minden évben szervezünk egy többnapos kirándulást. Általában szakmához közeli ipari létesítményt, múzeumot tekintünk meg, de minden alkalommal egy gyógyfürdő, esetleg egy nemesebb borpince meglátogatása is szerepelt programunkban.

2007-ben Szegedre, Orosházára (a síküveggyárba), Gyopárosfürdőre, Kiskőrösre (Petőfi szülőházát kerestük fel) kirándultunk. 2008 nyarán Nagybörzsöny érintésével a csallóközi magyarlakta településeket kerestük fel. 2009-ben az Észak-Bakony térségébe szerveztünk kirándulást.

„Ipartörténeti Nap” elnevezéssel városi ünnepséget szerveztünk két alkalommal. Először 2008. október hóban, amelynek témája a környezetünkben még működő, illetve bezárt nagyüzemek életének rövid bemutatása volt. Második alkalommal a városunkban tevékenykedő neves személyekről szolt.

Évenként ismétlődő ünnepségeinket, a Bányásznapot, a Borbála-napot a helyi nyugdíjas szakszervezettel közösen ünnepeljük.

A Bányász-Kohász Dalkör is az egyesület életéhez tartozik, hiszen tagtársaink alkotják. Rendszeresen próbálnak és meghívásoknak tesznek eleget. A dalkört ma már jegyzik. A városi rendezvényeken sorozatosan fellépnek. 2008-ban és 2009-ben sikerült elkészíteni egy-egy CD-lemezt. A dalkörnek több éves kapcsolata van az ó-radnai bányavárossal. Évenként egy-egy kölcsönös látogatást szerveznek.

Gazdálkodásunknak háttérét részben biztosítja a Nógrád megyei Bányász-Kohász Egyesület, amely csatlakozott a Salgótarjáni Civil Fórumhoz, ahol bizonyos feladatokra támoga-

tási összegeket lehet kapni pályázat útján. Ilyen módon vált lehetővé az *Ipartörténeti Füzetek* kiadása is.

A helyi szervezet munkáját dr. *Gagy Pálffy András* eredményesnek ítélte és a további munkához sok sikert kívánt.

A második részben megtörtént a vezetőség újraválasztása. Rotációs alapon az új elnök: *Liptai Péter*, elnökhelyettes: *Józsa Sándor*, titkár: *Solymár András*, titkárhelyettes: *Czene Géza*, vezetőség tagjai: *Gáspár Gyula*, *Vajda István* és *Patakfalvi Zoltán*.

Az „Egyebekben” foglalkoztunk két új tag felvételével, jelentkezését a tagság elfogadta. Továbbá a munkatervben nem szereplő kérdések szerepeltek a taggyűlésen.

Vajda István

Tisztújító taggyűlés Tapolcán

Az OMBKE Tapolcai Helyi Szervezete 2010. március 22-én Tapolcán, a Tamási Áron Művelődési Házban tartott tisztújító taggyűlést. A Himnusz elnéklése után *Kovacsics Árpád* elnök megnyitójában elfogadtatta a napirendet és tájékoztatta a taggyűlést, hogy a vezetőség 2009. decemberben megválasztotta a jelölő- és a szavazatszámoló bizottságokat. Ezután a taggyűlés megemlékezett a legutóbbi tisztújító taggyűlés óta elhunyt tagtársainkról.

Kis István titkár beszámolt a választási időszakban (2007-2010) végzett munkáról.

Orbán Tibor hozzászólásának kiegészítésében kiemelte az elmúlt időszak szakmai kirándulásait. Javasolta az új vezetőségnek a hagyomány folytatását, mert a kirándulásokon mind a szakmai programok, mind a baráti együttlét kiválóan alkalmasak a tagság egybekövéséhez. Kiemelte a Halimba környéki bauxitkutatás és -termelés centenáriumaéhoz kötődő események, továbbá a halimbai, szöci, taliándörögdi, nyírádi önkormányzatokkal együtt létrehozott emléktábla-, emlékhelyavatások sikerességét. Ugyancsak hangsúlyozta a szakmai előadások fontosságát.

Vígh Tamás a beszámoló kiegészítését javasolta az úrkúti bányászathoz kapcsolódó rendezvényekkel.

A hozzászólások után a Taggyűlés a beszámolót egyhangúlag elfogadta, majd *Kovacsics Árpád* a vezetőség nevében lemondott, megköszönte a tagság támogatását, és a taggyűlés levezetésére *Orbán Tibor* tagtársat felkérte.

Podányi Tibor, a Jelölő Bizottság elnöke ismertette a jelölés előkészületeit, a szavazás módját, valamint a vezetőség tagjaira és küldöttekre tett javaslatot. A jelölt listát a Taggyűlés egyhangúlag elfogadta. Ezután *Podányi Tibor* ismertette, hogy az egyesületi Választmány tagjára a bakonyi, a veszprémi és a tapolcai helyi szervezet együtt jelölhet 1 főt, melyre a másik két szervezettel konzultálva *Kovacsics Árpádot* javasolja. A javaslatot a taggyűlés elfogadta.

Rövid szünet és a szavazatok leadása után a szavazatszámolás alatt *Kovacsics Árpád*, a MAL Zrt. vezérigazgató-helyettese tartott rövid előadást „A hazai bauxitbányászat aktuális kérdései” címmel. Ennek keretében kiemelte azokat az intézkedéseket, amelyeket a MAL Zrt. hajtott végre – a munkavállalók támogatásával – a gazdasági válság iparágat sújtó hatásainak ellensúlyozására. Eredményként számolt be arról, hogy a MAL Zrt. igazgatósága engedélyt adott a Halimba II/DNy bánya időtartamát meghosszabbító mélyszerű beruházásra. Jelezte, hogy elkészült a hazai és külföldi alapokon nyugvó, 2016-ig szóló bauxitellátási timföldgyári koncepció.

Farkas Sándor, a Szavazatszámoló Bizottság tagja ismertette a szavazás eredményét. A taggyűlés a tapolcai helyi szervezet vezetőségét és küldötteit megválasztotta. Elnök: *Kovacsics Árpád*, titkár: dr. *Pataki Attila*, vezetőségi tagok:

Fekete István, *Huszár Attila*, *Jankovics Bálint*, *Károly Ferenc*, *Kis István* ifj., *Orbán Tibor*, *Podányi Tibor*, *Szirányi Zoltán*, *Varga Gusztáv*, *Vígh Tamás*.

A Taggyűlés az újra megválasztott elnök, *Kovacsics Árpád* zárszavával és a Bányászhimnusz elnéklésével ért véget.

KI

Budapesti helyi szervezet életéből

Az OMBKE Bányászati Szakosztályának Budapesti Helyi Szervezete 2010. április 13-án nagy érdeklődésre számot tartó szakmai napot rendezett. A szakmai előadás előtt a helyi szervezet elnöke meleg szavakkal emlékezett meg a közelmúltban elhunyt *Schmotzer Imre* okl. bányamérnökről.

Az előadás témája a *V. Panyuskin* és *M. Zigar* szerzőpáros jelentős nemzetközi sikert aratott „GAZPROM, az orosz fegyver” c. könyvének ismertetése volt, amelyet dr. *Csáki Dénes* okl. olajmérnök – a „megszokott” könyvismertetésektől eltérő módon – diavetítéssel kombinálva mutatott be. A könyv a szovjet-orosz földgázipari óriásvállalat létrejöttének és a cég körüli gazdasági, politikai, valamint nem utolsósorban személyekhez kötődő történetét tekinti át. Ez utóbbira jellemző, hogy a cég története igen jól lehatárolhatóan és a szó legszorosabban vett értelmében „emberi történet” is! Történetének legjellemzőbb szakaszai markánsan személyekhez kapcsolódnak – így 1985-1992 *Csemomirgin*, 1992-1998 *Vjahirev* – *Csemomirgin*, 1998-2000 *Vjahirev*, 2001-2007 *Putyin* – (*Müller*) és 2007-től *Putyin* – *Medvegyev* – (*Müller*) nevéhez köthetőek a történetek. A „fegyver” története 1960-ban kezdődött, amikor *Sztálin* halála után a politikai irányítást átvevő *Hruscsov* „lazítani” akar a szovjet elszigeteltségen, és felismerve a Marshall-segélyt követően beindult és erőteljesen fejlődő nyugat-európai energiaigényt, olaj- és gázszállítási megállapodást kötött a nemrég megalakult és dinamikus fejlődő olasz szénhidrogénipari komplexum – az ENI – vezetőjével, *Enrico Mattei*-vel. A hidegháborús körülmények között ez a szerződéses megállapodás az USA részéről igen heves tiltakozást váltott ki, ugyanis az olaj tankhajóval szállítható – de a gázhoz cső kell, és a csövet „fegyvernek” minősítik! A világszerte beindult „földgáz boom” azonban működött, és a világkészletek közvetlen „saját” tulajdonában lévő orosz 35-38%-os tulajdonhányada mellett mára már a „befolyási övezetéhez” tartozó 70-72%-os hányadával és 300 Mrd USD (az ExxonMobil óriáscéggel azonos) tőkeerejével a GAZPROM a nemzetközi energiaszektor (és a nem túl sokak által ismert „gázos OPEC” – a 2001-ben *Putyin* kezdeményezésére létrejött GECF) megkerülhetetlen tényezőjévé vált.

A Szovjetunió felbomlását követően a cég története a privatizáció és az egyéni érdekek, hatalmi befolyások történetévé

vált, hiszen ez az egyetlen olyan komplex gazdasági egység, amely nem került „feldarabolásra”, és működése óriási biztos, állandó és rentábilis bevételt jelent a tulajdonosoknak. Így érthetően óriási gazdasági, politikai és kommunikációs erők „érdeklődési köreibbe” került a cég tulajdonjogi kérdése, amely körüli intrikákkal bőven átszőtt események végkifejlete *Putyin* „színrelépését” követően a cég újra teljes körű állami felügyeletének visszarendeződéséhez vezetett. Ezt a „cégtörténetet” dolgozta fel a szerzőpáros, és ennek a történetnek a legnagyobb érdeklődésre is számot tartó eseményei kerültek számos fotóval, dokumentummal és diagrammal illusztráltan bemutatásra *Dr. Csáko Dénes* szerkesztésében a „rendhagyó könyvbemutató” során.

Az előadást élénk szakmai vita követte, a felvetett kérdésekre az előadó pontos, szakszerű válaszokat adott.

Dr. Horn János

A 4-es metró építése

Az OMBKE Mátraaljai Szervezet Lignit Baráti Körének szervezésében 2010. március 23-án Gyöngyösön a Honvéd Kaszinóban *Bozsó Tamás* okl. mélyépítő mérnök, *beruházási igazgató* „A 4-es metró aktuális műszaki problémái” címmel tartott előadást.

Bevezetőjében elmondta, hogy az elmúlt évtizedek legnagyobb fővárosi beruházása a 4-es metró építése. Átalakítja az érintett városrészek életét, javítja Budapest egészének közlekedését. Első ütemben Dél-Buda és a főváros középső része, második ütemben a Keleti pályaudvar és a Bosnyák tér között épül meg. Az első ütem 7,2 km, a második ütem 3,2 km (1. ábra). Külön hangsúlyozta, hogy a környezetvédelmi feladatokra a legnagyobb figyelmet fordították. Közel 1000 napig tartott az első szakasz környezetvédelmi engedélyeztetési eljárása. Számos lakossági és civil fórumot is bevontak a döntési folyamatba.

A tervezés és építés során 19 szakértő csoport segítette és segíti a beruházókat. Elmondta, hogy az 1970-1980-as években megépült két metróvonal (2-es, 3-as) bizonyította, hogy a föld alatti forgalom a felszíni közlekedést enyhíti, és gyorsítja a városrészek közötti utazási időt, ergo a 4-es metró megépítése az ország és a főváros érdeke.

Nagy figyelmet fordítottak a karsztvizek, hőforrások védelmére. Különleges műszaki megoldásokat alkalmaztak, hogy mind az ivóvízbázis, mind a 4-es metró nyomvonalába eső hőforrások megmaradjanak eredeti állapotukban. A felszíni munkálatoknál törekedtek arra, hogy a zöldövezet továbbra is biztosítva legyen. Rengeteg fát ültettek, de védtek az „ősi” platánfákat, a különleges évszázados egyéb fákat is. A 4-es metró nyomvonalában lévő házak, építmények, ingatlanok állagfelmérését elvégezték. Mérési pontokat helyeztek el

a létesítményekben, lakóházakban annak érdekében, hogy ha kár keletkezne, annak pontos felmérése megtörténhessen.

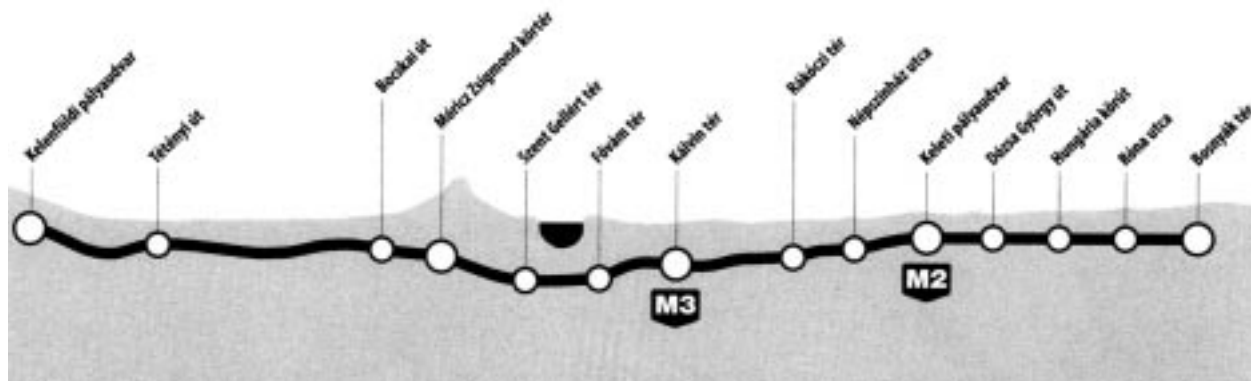
A nyomvonalon több geológiai fúrást mélyítettek annak érdekében, hogy tisztában legyenek a vágathajtásnál a rétegek minőségével. A budai oldalon általában vízzáró kiscelli agygrétegeket kell harántolni, míg a Duna bal oldalán, a pesti oldalon homokosagyag-, mészkő- és homokrétegeket. A felszín alatti mélység változó, 15-30 m között mozog.

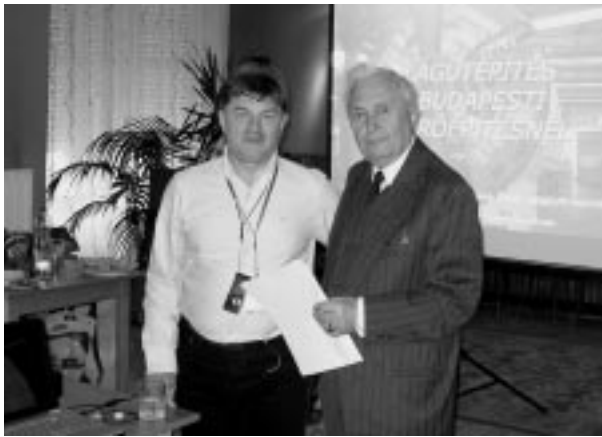
A metró építését 2007. április 3-án két pajzs segítségével az Etele téren kezdték meg. Mindkét alagutat egyszerre építik korszerű, úgynevezett aktív megtámasztású, zárt homlokú pajzsokkal úgy, hogy legfeljebb 20 mm legyen a felszíni süllyedés. A pajzsok naponta 15-20 m-t haladnak. A 2-es és 3-as metró építésénél a szovjet nyitott homlokú mechanikus pajzsok legfeljebb napi 3-4 m előrehaladásra voltak képesek. A pajzsok folyamatosan haladnak előre, és közben gyűrűről-gyűrűre építik meg az alagutat. Az alagútgyűrűk tübbingekből állnak. A kiszolgálás bonyolult feladat: naponta megközelítőleg 120, egyenként 3,5 tonna súlyú vasbeton tübbinget és 100 tonna injektáló anyagot kell bejuttatni a készülő alagútba. Napi 1000 m³ föld kitermelésével, illetve ennek elszállításával kell számolni.

Részletesen ismertette a pajzs részeit (2. ábra). Az első elem a „fűrőfej”, vagy más néven marótárcsa, mely a géplánc legelejtén található. E mögött helyezkedik el a munkatér, amelyet egy fal választ el a pajzs többi részétől. A fal mögött van a 8 hidraulikus meghajtó motor, amely mindkét irányba forgathatja a marótárcsát. A marótárcsa átmérője: 6 m, fordulatszám: 0-2,7/perc. A pajzs hossza: 116 m, a legnehezebb alkatrész súlya: 90 tonna, a beépített teljesítmény: 2000 kW.

Az alagútépítés rendkívül nehéz körülményeként említette a Szent Gellért téri és a Duna alatti munkálatokat. A hőforrások, a föld alatti műtárgyak biztonságos védelme, a kritikus közetviszonyok nagy odafigyelést igényeltek. A Duna alatti áthaladásnál a Duna-fenék és az alagút közötti távolság ideális megválasztása igen sok fejtörést okozott, de sikeresen megoldották a feladatokat.

Bozsó Tamás és dr. Szabó Imre

Szólt az egyes állomások adatairól is. Az állomások hossza 80-130 m között változik, a felszín alatti mélység 14-30 m között ingadozik, a mozgólépcsők száma 4-16 db az állomásoktól függően.

Az ultramodern metrókocsikat az ALSTOM francia cég gyártja. A 2-es metróvonalhoz (a régiéket lecserélik) 22 db-ot, a 4-es metró első szakaszához 15 db-ot szállítanak.

A jelenlegi számítások szerint a beruházási költség 540 milliárd Ft körüli. A beruházást, tervezést, kivitelezést több mint 19 szakértő cég segítette.

Bozsó Tamás beruházási igazgató előadását esetenként *Szabó Bendegúz* projektmérnök egészítette ki. A nagyon színvonalas, minden igényt kielégítő előadást e sorok írója köszönte meg, a résztvevők pedig nagy tapssal fejezték ki megelégedésüket. Az előadáshoz hozzászóltak, illetve kérdéseket tettek fel: *Varga József, Hamza Jenő, Pribula Nándor, Kissné Mezei Ágnes, dr. Etili László, Füleki Menyhért, dr. Szabó Imre, Horváth Gusztáv.*

Dr. Szabó Imre

Bobok professzor előadása Gyöngyösön

Az OMBKE Mátraaljai Szervezet Lignit Baráti Körének szervezésében 2010. április 27-én Gyöngyösön, a Honvéd Kaszinóban *dr. Bobok Elemér* tanszékvezető egyetemi tanár „*A geotermikus energia felhasználási lehetőségei országunkban*” címmel tartott előadást.

Előjáróban definiálta a geotermikus energiát: A föld belsejéből származó hőenergia, amely melegíti a szilárd kérget. A föld belsejében lefelé haladva kilométerenként átlag 30 °C-kal emelkedik a hőmérséklet. Európában a Kárpát-medencében a legvékonyabb a szilárd kéreg (kivéve a vulkáni területeket), melyet a feláramló hő – a kőzetösszetételtől függően – intenzívebben felmelegít.

A geotermikus energia korlátlan és folyamatos energia, a hőt kiszállító termásvíz viszont nem kiapadhatatlan forrás. A termásvíz kitermelése viszonylag olcsó, a levegőt nem szennyezi. Magyarországon a geotermikusenergia-felhasználás az 1992-es adatok szerint 80-90 ezer tonna kőolaj energiájával volt egyenértékű.

A „geotermikus” kifejezés görög eredetű, jelentése: földi hő. A geotermikus vízforrások felfedezése egészen a római

időig nyúlik vissza. Legelőször a termásvizet gyógyászati célokra, épületek fűtésére, főzésre stb. használták. Geotermikus hőenergiából elektromos energia termelésére 1904-ben került sor. 1913-ban *Piero Ginon Conti* herceg a larderelloi erőműben 250 kW energiát állított elő. Ma ez az erőmű 400 MW villamos energiát termel. Beszélt az új-zélandi, az észak-kaliforniai erőművekről, ahol ma már 2800 MW teljesítményt produkálnak. Előadásában szólt arról is, hogy Magyarországon intenzíven és tudományosan az 1942-1944-es években *dr. Boldizsár Tibor* professzor (Bányamérnöki Kar, Sopron) foglalkozott a geotermikusenergia-felhasználás lehetőségeivel. Több mérést végzett a fűrólyukakban a föld mélye felé haladva a hőmérséklet emelkedésével kapcsolatban. Megállapította, hogy országon belül is változnak a viszonyok. A 33 m-enként 1 °C-kal való emelkedés az ország 93 000 km²-es területén változik, lehet kevesebb, de több is. Az 1955-1960-as években ráirányította a hallgatók figyelmét a geotermikus energia fontosságára, annak kihasználására. Sajnos az eltelt 50 év alatt elképzelései és jóslásai, miszerint az egyik legfőbb energiaforrás országunkban a geotermikus energia lesz, nem valósultak meg.

A környező európai országokat vizsgálva megállapította *Bobok* professzor, hogy Magyarország a legjobb adottságokkal rendelkezik, ennek ellenére az országban ez nincs jól kihasználva. Célzott arra is, hogy milyen negatív tényezők rontják ezen energia intenzívebb kihasználását.

Elmondta, hogy Franciaországban 1960 óta több mint 200 000 lakás fűtését oldják meg termásvíz segítségével. Olaszország és Izland a vulkanikusan legaktívabb két európai ország. A geotermikus energiát legaktívabban Japán, a Fülöp-szigetek és Mexikó használja ki. Nagy haladást ért el ezen a területen Kína és a Szovjetunió utódállamai. Geotermikus energiából az USA-ban 23 000, Japánban 20 000, Indonéziában 16 000, Fülöp-szigeteken 6000, Mexikóban 6000, Izlandon 5 800, Új-Zélandon 3 650, Olaszországban 700 MW teljesítményű energiát állítanak elő.

Napjainkban a geotermikus energiát főként a mezőgazdaságban, üvegházak fűtésére, lakások, lakótelepek fűtésére és villamosenergia-termelésre (hőszivattyúval) használják.

Elmondta azt is, hogy a termálkutakból feltörő vizet gázatlanítják, ülepítik és sótartalmát részben eltávolítják, majd a felhasználás helyére szivattyúzzák, a lehűlt vizet pedig valamilyen vízáramba, vízgyűjtőbe vezetik. Amennyiben nincs vízutánpótlás, a rétegenergia csökkenése következtében a kutak idővel kevesebb vizet adnak. A csökkenő vízhozamot kompresszorral, búvárszivattyúval lehet növelni, de nem gazdaságos az eljárás. A legjobb megoldást a kitermelt és már kihűlt víz visszajuttatása jelenti, mely mérsékli a mély rétegekben található vízszint csökkenését.

A témával kapcsolatban hozzászóltak, illetve kérdéseket tettek fel a következők: *Oláh Sándor, Fehér Miklós, Hamza Jenő, Fazekas Miklós, dr. Szabó Imre.*

A minden igényt kielégítő előadást a résztvevők nagy tapssal fogadták.

Dr. Szabó Imre

Dr. Vojuczki Péter előadása

A budapesti helyi szervezetenél nagy érdeklődés előzte meg *dr. Vojuczki Péter* előadását, melynek címe: „*Természeti erőforrások geopolitikája és metafizikája* (nemzetközi kitekintés a hazai bányászat és nyersanyagellátás lehetőségeinek értékeléséhez)” volt.

A 30 igen szemléletes diával bemutatott előadásban sok érv igazolta, hogy Magyarország társadalmi, gazdasági, politi-

kai gondjainak megoldása szakmai döntéseket követel. A természeti erőforrásaink haszonelvű igénybevételének téje ugyanis a lakosság megélhetése és foglalkoztatása. Abból kiindulva, hogy a jelenlegi gazdasági válság elemeinek egy része örökölt, a rendszerváltás előtti időkből származik, másik része pedig az elmúlt 20 év rosszul kiválasztott közgazdasági modelljéből fakad, az előadó a bányászat és a gazdaság hanyatlását az ideológia és a közgazdaság keretein túlmutatató geopolitikai és geoökonómiai okokra vezette vissza.

Az előadó szerint nagyrészt ilyen okok következtében elmentmondásos a társadalom viszonyulása is a bányászathoz. Miközben ugyanis kell a nyersanyag és az energia, túlzott a környezet kíméletének hangoztatása, és torzítva mutatja a nyersanyagok jelentőségét a jelenlegi piaci mechanizmus. A probléma abban rejlik, hogy a végfelhasználó vevő nincs birtokában a termeléshez kötődő szolgáltatások indokoltságának és értékének felméréséhez szükséges adatoknak, ezért hangzatos érveléssel rávehető arra, hogy a pénzügyi érdekeknek megfelelő importot ösztönözze a bányászat és a nyersanyagfelhasználás technológiájának fejlesztésével szemben. Nyilván más lenne a lakosság véleménye, ha tudná például, hogy 1000 m³ földgáz kitermelésének önköltsége a számlán megjelenő díjnak csupán 1%-a, hogy a sokkal gazdaságosabb hazai széntermelés kiszorításával a nekünk soha meg nem térülő

külföldi szállítás, adó, vám díjtételeit fizeti és a hazai munkanélküliséget gerjeszti. És másképpen ítélné meg a közvélemény a bányászatnak felrótt ökológiai és emberi katasztrófákat is, ha tudná, hogy azok oka nem a bányászatban, hanem a kapzsiságban rejlik!

Elemi érdekünk az importfüggés csökkentése, a haszonelvű és távlatos foglalkoztatás, a saját erőforrásaink használata. Úgy tűnik, nálunk ez a szempont háttérbe szorul, nem az erőforrások kiaknázásának hasznáról, a fejlődésről, az éghajlati változásokra, a természeti környezetre kifejtett valódi hatásokról folyik szakmai eszmecsere, hanem az elmúlt 50 év sajátos és erodált örökségének fennmaradását szolgáló trükköknek vagyunk a tanúi. Az EU és a magyar politika nem kellően értékeli a világban zajló változásokat, folyamatosan elveszíti prioritásait.

Az előadáshoz többen szóltak hozzá, a felmerült kérdésekre az előadó igen részletes, pontos válaszokat adott, majd dr. Gál István tájékoztatást adott a GTTSZ 2010. május 4-én megtartott konferenciájáról, melynek témája a „*Hazai energiaforrásaink és azok hasznosítási lehetősége*” volt.

Ezt követően a helyi szervezet elnöke tájékoztatást adott a soron következő hónapok programjairól.

Dr. Horn János

Számel János: Volt egyszer egy bányüzem *Ebbszónyi bányüzem története (1854-1992)*

2009-ben a könyv a Dorogi Szénmedence Kultúrájáért Alapítvány kiadásában jelent meg. A Dorogi Szénbányák Vállalathoz tartozó bányüzem tevékenységét a szerző saját tapasztalataira is támaszkodva mutatja be, mivel 1954. június 7-től csillésként és vājárként az üzemben kezdett el dolgozni és – megjárva a különböző ranglétrákat – a bánya főmérnöke, majd igazgatója volt.

A könyv nagyrészt azt a hatalmas fejlődést mutatja be, melyet az üzem elért a Járgányaknától a Glinik-pajzsos frontfejtésekig, a kézi lapátolástól a CAVO önjáró-rakodó és szállítógépekig, a vágathajtásnál a kézi „Kossuth” fűrőtől a 2 PMB-2B vágathajtó gépek alkalmazásáig.

Ebben a hosszú folyamatban számos új technológiát kellett kikísérletezni és bevezetni. Ezek között számos olyan volt, melyben az üzem úttörő munkát végzett. Az üzemi műszaki terv (MŰT) kidolgozásánál bevezették a hálótervezési metodikát. A balesetek megelőzése érdekében sikeresen alkalmazták a bioritmus-kritikus napok előrejelzését. A front- és kamrafejtésekben dolgozóknak 1 hónapra előre kiszámolták a bioritmus fizikai, szellemi és érzelmi ciklusait, melyet demonstrációs táblán szemléltettek. Ha valakinek 1 ciklusra mutatott „0” pontot, akkor figyelmeztették, ha 2 ciklusra volt „0” ponton, akkor azon a műszakon nem dolgozhatott fokozott veszélyt jelentő fejtési és omlasztási munkánál, és ha mind a három ciklus „0” pontot mutatott, akkor azon a műszakon nem mehetett le a bányába, a külszínen kapott munkát. Az elért baleseti mutatószámok javulása igen jelentős volt.

Fontos mérföldkő volt az üzem életében a fejtések gépesítése. Abban a bányában, ahol korábban kizárólag izapolásos szintes keresztpászta kamrafejtésekből termeltek, eljutottak a széleshomlokú, omlasztásos főtekezelésű, fémbiztosítású frontfejtésekig, önjáró pajzsok telepítéséig. Kamrafejtésekben eljutottak a csoportos omlasztásos kamrafejtések kialakításáig, melyekben a vállalatnál először itt alkalmaztak CAVO-310 típusú önjáró-rakodó és szállító gépeket.

A bajnai Hantos-pusztán külfejtéses széntermelést végeztek nagy sikerrel. A letakarásról, a széntermelésről és a rekultivációról is színes képekkel számolt be a könyv.

A könyv utolsó fejezete azokkal a bányanyitási lehetőségekkel foglalkozik, amelyeket viszonylag rövid idő alatt és rövid megtérülési idővel meg lehetne nyitni. Ugyanis közismert, hogy a Dorogi Szénbányák Vállalat területén mintegy 500 millió tonna szénvagyon található. Ebből kb. 50 millió tonna az Alaguti Bányüzem területére esik. Ez a szénvagyon 4 olyan önálló szénterületből áll, melyeken külön-külön bányákat lehet építeni. Ezen bányák kiviteli terve készen van, rövid leírásukat tartalmazza a könyv utolsó fejezete.

A könyv szerzőjének véleménye szerint ezeknek a bányáknak a feltárását – a nem is olyan távoli jövőben – az élet ki fogja kényszeríteni.

Vig Ede Péter

„BÁNYÁSZ VAGYOK, KI TÖBB NÁLAM...” *(Művelődés a Dorogi-szénmedencében)*

A 2009. évi Bányásznapi tiszteletére adta ki a Dorogi Szénmedence Kultúrájáért Alapítvány a címben szereplő 352 oldalas könyvet, melyben a települések polgármestereivel, művelődési házak vezetőivel, kórusok és fúvószenekarok karnagyjaival folytatott beszélgetéseket az MSZOSZ- és Váci Mihály-díjas *Ladányi András*, a Bányamunkás volt főszerkesztője, 18 kötet szerzője.

Az első beszélgetést *Kroszner Lászlóval*, a Dorogi Szénbányák ny. vezérigazgatójával készítette, majd *Annayölgy, Csolnok, Dorog, Mogyorósbánya, Sárísáp, Tokodaltáró* vezetőinek emlékei olvashatók – olyan történetek, amelyek vélhetően eddig még sehol nem voltak olvashatók.

A könyvből megismerhetjük *Furlán Ferenc* (1935-1998), *Árvai Ferenc* (1935-2004) és *Gáspár Sándor* (1916-) festőművészek életét, munkásságát, végül a befejező fejezetben *Wagner Ferenc*, az alapítvány elnöke mutatja be a Dorogi-szénmedence végnapjait és az alapítvány munkáját.

Az ízléses és sok fényképet tartalmazó könyv – mely az IMI-Print Nyomda (Nyíregyháza) dolgozóinak munkáját dicséri – korlátozott példányban még megrendelhető az alapítvány címén (2510 Dorog, Otthon tér 1., telefon: +36-20-9-468-144).

Dr. Horn János

Nyelvművelés

A szaknyelvi jövevényszavak helyett magyar kifejezéseket!

A régi időkben meghonosodott latin, görög, német és egyéb szaknyelvi jövevényszavaink mellett jelenleg az angol szavakat már nemcsak a divatot követve, hanem sokszor kényszerből használjuk a műszaki szövegekben, különösen a számítástechnika területén. Véleményem szerint a magyar nyelvű műszaki szövegkörnyezetben az idegen (pl. angol) szavak nem válnak magyarrá, csak megszokjuk jelenlétüket. Talán az a képzetünk támad, hogy már elmagyarosodtak. Abban az esetben, ha minden további nélkül elfogadjuk, hogy nincs magyar megfelelője az éppen szükséges kifejezésnek, és csak kényelemből nem keressük meg az azonos értelmű magyar szót vagy kifejezést, akkor egyértelmű, hogy szennyezzük a magyar nyelvet és fittyet hányunk a „nyelvében él a nemzet” közismerten nemes hagyományára. Gondoljunk arra, hogy Kazinczy nyelvújító erőfeszítései óta irodalmunk nagyjai hány-ször kongatták már meg a vészharangot a beszélt és írott magyar nyelvünk érdekében. Tudatosul-e bennünk, hogy a magyar nyelv sekélyesedésével nemzeti fennmaradásunk esélye is csorbul?

A tömegtájékoztató megállíthatatlanul önti ránk az idegen szavak tömegét. Az itt kialakult áldatlan állapotot változtatni – lehetőségek hiányában – alapvetően nem a mi feladatunk, és legfeljebb csak egyénileg tehetünk valamit ellene, leginkább a példamutatással, azzal, hogy *ahol lehet, magyar kifejezést használunk*. Ha ezt sokan és következetesen tesszük, követni fognak mások is és meglesz az eredménye.

Jártunkban-keltünkben még az üzletek cégtábláin és kirakataiban is leginkább angol szavakkal találkozunk, hol a kiejtés szerinti módon, hol az angol helyesírásnak megfelelően írva. Hiszem, hogy ezek az ízléstelenül riktó táblák – gyakran a mellékutakban – nem a turistáknak szólnak, hanem egy helytelen divatot majmolnak. Jogszabályt hoztak ugyan a nyelv-szennyezés ellen, de hatékonysága megkérdőjelezhető, és csak reménykedhetünk, hogy a divatból anglofónok egyszer majd csak észhez térnek és rájönnek, hogy magyar nyelven egyértelműen és egyszerűbben minden kifejezhető.

A műszaki életben korábban már meghonosodott idegen eredetű szavak vagy kifejezések legtöbbször már kész helyzetet teremtettek, és ezen változtatni már nem, vagy csak nehezen lehetne, de nem is feltétlenül szükséges. A rohamos műszaki fejlődés és a tudatos fejlesztések – főleg az angol nyelvterületeken – újabb és újabb kifejezéseket hoznak létre, megteremtve az idegen – leginkább az angol – szavak és kifejezések hazai importjának lehetőségét. *Különös felelősség hárul tehát azokra, akik először adják közre az előforduló újdomság vagy*

új(szerű) eljárás, módszer vagy termék magyar nyelvű leírását. Átvesszük-e az angol vagy egyéb idegen nyelvű kifejezéseket vagy megkeresik a magyar megfelelőjét?

Gyakorlatból tudom, hogy csak az akaraton múlik, és kelendő türelemmel, szorgalommal meg lehet találni a magyar megfelelőjét még a nehezen érthető, esetlegesen erőltetett szóösszetételű angol kifejezéseknek is, mert nagyon gazdag a magyar nyelv. A geotechnika szakterületén működő International Bureau for Strata Mechanics nemzetközi szervezete – mely azóta már megszűnt – 1987-ben soknyelvű értelmező szótárt adott ki, és közreműködtem az angol-magyar változat összeállításában. A közel 2100 angol nyelvű szó és szóösszetétel, illetve kifejezés magyar megfelelőjének meghatározása során nem fordult elő olyan eset, hogy a magyar kifejezés az értelmezés tekintetében nem fedte (legalábbis szerintünk) szabatosan az eredetét. Pedig csak egy részének volt már meg korábban a közismert magyar megfelelője.

A mindennapi gyakorlat néha különleges helyzetet teremthet, amikor a magyar szövegkörnyezetben előforduló angol kifejezésnek nincsen magyar megfelelője. Az ilyen esetekre – jobb híján – kielégítőnek tartom az általam is használt módszert, mely abból áll, hogy az általam önkényesen kialakított magyar kifejezés után zárójelben megadom az eredeti angol kifejezést is az értelmezés és összehasonlítás céljára. Teszem ezt addig, amíg a meghatározott (kitalált) magyar kifejezés az adott szakkörben közismertté és elfogadottá válik, vagyis meghonosodik. *A műszaki szakkifejezések alkalmazásának alapja a bevett szokás* (konvenció), a meghonosodásnak alapvető szerepe volt már eddig is a múltban és lesz a jövőben is. Tudom persze, hogy voltak, vannak és lesznek esetek, mikor az idegen kifejezés honosodik meg, válik magyarrá, de ne ez legyen a többség!

A Magyar Mérnöki Kamara felhívása a Magyar Szabványügyi Testülethez a tartószerkezeti szabványok ügyében azt jelenti, hogy a Kamara nem ért egyet az Eurocode szabványok fordítás nélküli átvételével. A mérnök társadalom a *magyar nyelvért tenni is kíván*, mert az európai szabványok magyar nyelvű kiadását közös érdeknek tekinti. Remélem, hogy az európai szabványok magyar nyelvű kiadásának anyagi támogatása biztosított lesz, és a honosítás „műszaki” színvonal is minden követelményt ki fog elégíteni. Ez esetben a mindenkori (legalábbis sokak) által használt szabványok lehetővé teszik, hogy a tudatunkban a megfelelő, magyar szakkifejezések egy-egy módon rögzüljenek.

Dr. Bodonyi József Béla

Mikrobiológiai ércikinyerés

Az utóbbi időben nagy haladást tett a ciános eljárás helyett az ún. mikrobiológiai technológia. Ma két megoldást alkalmaznak: a biológiai oxidációt és a biológiai kilúgzást.

Mindkét eljárás a természetben előforduló mikroorganizmusokkal vonja ki a fémeket a szulfidtartalmú ásványból. Az eljárás az *Acidithiobacillus ferrooxidans*ait és *thiooxidans*ait, valamint a *Leptospirillum ferrooxidans*ait használja, melyek összetörrik a szulfidtartalmú ásvány ún. mátrix anyagát, ami által kiszabadítja a beágyazott fémeket, pl. az aranyat.

Jelenleg a világon már 23 üzem dolgozik a bio-ércikinyeréssel, mint pl. a Suzdal BIOX bányáüzem Kazahsztánban, a Laizhou Kínában, a Kokpatas Üzbegisztánban, a Youanmi Ausztráliában és a Tálvivaara Finnországban.

Mining Magazine, 2010. március

Bogdán Kálmán

A Siemag Techberg aknaszállító gépei

A Siemag's M-TEC 2 és a Techberg egyesülésükkel a világ bányászati iparának legnagyobb aknaszállító-gép gyártójává és szállítójává lettek. A gyártási palettájuk oly nagy, hogy a legkülönbélebb aknaszállító gépet (akár 3000 méteres aknamélységig) tudják szállítani (Koepe tárcsás, egydobos, kétdobos, többköteles stb.) az egész kis teljesítményű gépektől a 65 tonnás (hasznos teher), 20 m/sec szállítási sebességű, 12 MW-os hajtómotor teljesítményig.

Megoldásokat tudnak ajánlani a nagy mélységű bányák hűtési rendszerére is. Az egyik legnagyobb ezek közül (amit a közös cég gyártott és helyezett üzembe) az 50 MW hűtési teljesítményű Anglo Gold Ashanti's Moab Khotson bánya Dél-Afrikában.

Mining Magazine, 2010. március

Bogdán Kálmán

Köszöntjük Tagtársainkat születésnapjukon!

Oplaznik Gusztáv okl. bányamérnök, közgazdasági mérnök május 1-jén töltötte be 70-ik életévét.

Sztremen József okl. bányamérnök május 3-án töltötte be 75-ik életévét.

Huszár Józsefné okl. bányageológus mérnök május 11-én töltötte be 70-ik életévét.

Monos Rudolf okl. bányamérnök május 12-én töltötte be 80-ik életévét.

Tóbiás István villamosipari technikus május 13-án töltötte be 70-ik életévét.

Gajdócsi János okl. bányamérnök május 14-én töltötte be 70-ik életévét.

Dr. Vőneky György okl. bányagépészmérnök május 16-án töltötte be 70-ik életévét.

Dr. Simon Kálmán okl. bányamérnök, tiszteleti tag május 21-én töltötte be 90-ik életévét.

Dr. Kárpát József okl. földmérőmérnök május 24-én töltötte be 80-ik életévét.

Dr. Reményi Gábor okl. bányamérnök, okl. közgazdász május 24-én töltötte be 70-ik életévét.

Schäffer Vince bányagazdasági üzemmérnök június 13-án töltötte be 75-ik életévét.

Wéber Vilmos bányagazdasági üzemmérnök június 16-án töltötte be 80-ik életévét.

Kovács István erdésztechnikus június 18-án töltötte be 70-ik életévét.

Láng József okl. gépészmérnök június 19-én töltötte be 80-ik életévét.

Lafferton Győző okl. bányamérnök június 21-én töltötte be 70-ik életévét.

Zakó László bányaiipari technikus június 25-én töltötte be 85-ik életévét.

Németh József okl. bányamérnök június 30-án töltötte be 70-ik életévét.

Hisztay Kálmán okl. bányagépészmérnök július 1-jén töltötte be 80-ik életévét.

Orbán Tiborné híradásipari technikus július 3-án töltötte be 70-ik életévét.

Vajda István vegyész üzemmérnök július 4-én töltötte be 75-ik életévét.

Hermann György okl. bányamérnök, okl. munkavédelmi szakmérnök, okl. bányaiipari gazdasági mérnök július 4-én töltötte be 70-ik életévét.

Rauch Ferenc bányaiipari technikus július 8-án töltötte be 85-ik életévét.

Bicskei Endre okl. bányamérnök július 14-én töltötte be 70-ik életévét.

Iván Lajos okl. bányagépészmérnök július 17-én töltötte be 75-ik életévét.

Kocsis György okl. villamosmérnök július 20-án töltötte be 70-ik életévét.

Czene Géza okl. bányamérnök, munkavédelmi szakmérnök július 28-án töltötte be 70-ik életévét.

Ezúton gratulálunk tisztelt Tagtársainknak, kívánunk még sok boldog születésnapot, jó egészséget és

jó szerencsét!

Oplaznik Gusztáv

Sztremen József

Huszár Józsefné

Monos Rudolf

Tóbiás István

Gajdócsi János

Dr. Vőneky György

Dr. Simon Kálmán

Dr. Kárpát József

Dr. Reményi Gábor

Schäffer Vince

Weber Vilmos

Kovács István

Láng József

Lafferton Győző

Zakó László

Németh József

Hisztay Kálmán

Orbán Tiborné

Vajda István

Hermann György

Rauch Ferenc

Bicskei Endre

Iván Lajos

Kocsis György

Czene Géza

Hozzászólás a „Mérgezett folyó” c. kiállításához

2010 márciusában *dr. Áder János* európai parlamenti képviselő kiállítást szervezett az Európai Parlament brüsszeli épületében „Mérgezett folyó” címmel, mely a tíz évvel ezelőtt történt tiszai ciánszennyezés miatt bekövetkezett ökológiai katasztrófának kívánt emléket állítani. *Áder János* köszöntőjében elmondta, hogy Csernobil óta a tiszai ciánszennyezés volt Európa második legnagyobb ökológiai katasztrófája. A felszólalók látva a kiállítás képeit úgy nyilatkoztak, hogy a veszélyes cianidos technológiának nincs helye az Európai Unióban.

A kiállítás üzenete véleményem szerint alapvetően téves, mivel az elsősorban a cianidos technológiát jelöli meg a katasztrófa okának, holott nem azzal van a probléma, hanem azzal, hogy az ezen technológia alkalmazása által megkövetelt elengedhetetlenül szükséges biztonsági intézkedéseket nem tették meg.

A gazdasági életben nagyon sok olyan eljárás, technológia alkalmazására kerül sor, amelyek a környezetre, az emberi életre veszélyt jelentenek, ha az előírt biztonsági követelményeket nem tartják be. Ezen az alapon nagyon sok technológiai folyamatot be lehetne tiltani, ahol veszélyes anyagokat alkalmaznak, ideértve pld. az atomerőműveket, a robbanószer gyártását, vagy éppen a cianidos technológiát is. Vagyis az előzők alapján azt is ki lehetne jelenteni, hogy az atomerőműveknek nincs helye az Európai Unióban.

A cianidos technológiát, mint az ismert legkorszerűbb eljárást a világ minden országában használják, ahol nemesfém-bányászattal és -kinyeréssel foglalkoznak. A cianidos technológia nélkülözhetetlen, mert annak hiányában az arany és ezüst több mint 50%-a a meddőben marad, tulajdonképpen elveszik.

Az elmúlt évtizedekben hazánkban végzett földtani kutatások eredményeként a Mátra-hegység, Börzsöny-hegység és Tokaj-hegység térségében jelentős nemes- és színesfém-tartalmú ásványvagyonot ismertünk meg, amelyek kinyerését eleve megghiúsítja egy ilyen szakmailag megalapozatlan kezdeményezés.

A Magyar Köztársaságnak alapvető érdeke, hogy a tulajdonában lévő nemzeti vagyon a leghatékonyabban szolgálja a gazdaság fejlődését, az emberek boldogulását, nem beszélve arról, hogy működő aranybányák esetében az államadósság is rövidebb idő alatt visszafizethető lenne. Az arany világpiaci ára jelenleg soha nem látott magasságokban van, ami különösen ösztönző a hazai és külföldi befektetők számára. Viszont, ha mi eltiltjuk a világon mindenhol alkalmazott legolcsóbb, leggazdaságosabb technológiát, eleve lemondunk arról, hogy jelentős számú honfitársunk értelmes munkához jusson, és arról is, hogy a magyar nemzet saját vagyonából gyarapodjon.

Rózsavári Ferenc

Hazai hírek

Energetikai konferencia

A Gazdálkodási és Tudományos Társaságok Szövetsége (GTTSZ) 2010. május 4-én a HUNGEXPO Zrt. konferencia központ nagyelőadójában tartotta meg a „*Hogyan tovább Magyarország az Európai Unióban 2010-től*” című előadás- és vitasorozat hatvanhatodik konferenciáját „*Hazai energiaforrásaink és azok hasznosítási lehetőségei*” címen.

Hatvani György, a GTTSZ Energetikai Tagozatának elnöke, a MAVIR Zrt. igazgatóságának elnökhelyettese volt a konferencia levezető elnöke, akinek rövid vitaindítója után dr. Stróbl Alajos, a MAVIR Zrt. főmérnöke „*A hazai erőműépítés jelenlegi helyzete és távlatai*” címen tartott előadást, amelyet nyolc felkért hozzászólás követett.

Dr. Gál István, a műszaki tudományok kandidátusa, a GTTSZ Energetikai Tagozat titkára „*A hazai energiaforrások kihasználásának lehetőségei és ellentmondásai*” c. hozzászólásából:

„Szükség van-e import forrásokra, azzal növelve a nagyon nagy – jelenleg kb. 80%-os – importfüggőségünket, vagy rendelkezünk-e hazai természeti erőforrásokkal, amik lehetővé teszik ezen arány lényeges csökkentését? Véleményem szerint igen, és ez azt jelentené, hogy sok tízezer új munkahelyet teremtene, csökkentené az energiainport-függőségünket és szükségtelenné tenné a politikailag számos instabil országon átmenő gázvezeték építését.

A természeti erőforrások az állam tulajdonában vannak. Az állam kötelessége tehát, hogy a tulajdonában lévő erőforrásokkal jó gazda módjára sáfárkodjon. A fosszilis energiaforrások, a vizek, a termőföld a nemzet vagyonának számítanak. A privatizáció során az egymást követő kormányok szinte versenyszerűen adták koncesszióba a nemzeti vagyont. Az új társaságok kedvező helyzetbe kerültek, komoly nyereséget értek el. Az energetikai fórumokon azonban még soha nem esett szó arról, hogy a nemzeti vagyon kitermeléséből keletkező haszon hová tűnik. Nem hallani arról, hogy mennyit veszített országunk a természeti kincseink eltékozlásából.

A kérdés az, hogy az állam, mint tulajdonos olyan stratégiai fontosságú szolgáltatást, mint az energia, a saját ellenőrzése és irányítása alatt akar-e működtetni, vagy rábízva a liberális piacra és tudomásul veszi, hogy profit határozza meg az ország energiaellátását.

Számos anyagból ismert, hogy 2025-ig közel 6200 MW áramtermelő kapacitást kellene létrehozni a lebontandó alap-erőművek pótlására. Két lehetőség van:

1. Az állam a hazai természeti erőforrásokra alapozva építi meg a hiányzó alap-erőműveket. Hazai erőforrásként még rendelkezésre áll a lignitvagyon egy része (nagy részét lekötötte az RVE, a Mátrai Erőmű). Vannak ismert szénelőfordulások és vannak energiát termelő folyóvizeink (közel 2000 MW energiát lehetne vízierőművekből előállítani). Ebben az esetben az állami kézben lévő erőművek költségvetési bevételt jelentenek, munkahelyet teremtenek, a kockázat és az import-kiszolgáltatottság csökken.
2. Az állam a hiányzó erőművek építését hazai és külföldi érdekelttségű áramtermelő társaságra bízva. Ebben az esetben a társaság dönti el, hogy import szénre, import gázra vagy egyéb alapanyagra akarja az erőművet építeni. De ebben az esetben a hasznat vagy kiviszik az országból, vagy az áramtermelő társaság profitját gyarapítják, az importfüggőség megmaradhat vagy fokozódik. Számítani kell az import jelentős növekedésére, ami az energiaárak jelentős emelését eredményezheti. Kérdés, hogy ebben az esetben az állam tudja-e, akarja-e kedvezményekkel ösztönözni az erőmű-

építő társaságokat a hazai természeti erőforrások fokozottabb kihasználására.

Az alap-erőművekkel párhuzamosan, de azokat nem helyettesítve lehetőség van megújuló energiái beruházásokra. Nem véletlen, hogy az EU erőlteti, hiszen a szükséges elemeket gyártó lobbis a piac reményében nyomást gyakorol az EU politikusaira. A németországi napelem-gyártók, a spanyol szélturbina-gyártók óriási haszonra tesznek szert a hazai beruházásokon. Ismert, hogy a mosonmagyaróvári szél-erőműpark külföldi berendezésből épült, külföldi tulajdonosa van, ennek ellenére 25 Ft-os kötelező áramátvételi díjjal támogatják a magyar fogyasztók.

A kitermelési és felhasználási lehetőségek ellentmondásainak csupán néhány alapvető problémájára hívnám fel a figyelmet.

1. Az *olcsóbb* import áram. Lehet, hogy időnként a külföldi áramkereskedőktől olcsóbb áramot vehetünk, de ezzel az exportáló országban teremtünk munkahelyet, és az exportáló ország költségvetését gyarapítjuk. 16 áramkereskedő van az országban, ez normális?
2. A környezetvédők *túlkapásai* sajnos nagy mértékben akadályozzák az energetikai célú fejlesztéseket. Egy újonnan alakult zöld lobbis ma meg tud akadályozni egy kisebb közösség, sőt az ország érdekeit figyelembe vevő energetikai vagy egyéb célú beruházást, pl. a mátraterenyei erőmű építését. Országos méretű károkat okozhatnak, és nem lehet őket felelősségre vonni. (Pl. a Bős-Nagymaros erőmű esetében egyes becslések szerint a kár a beruházás leállításából és a ki nem termelt villamos energia árából közel 400 Mrd Ft.) Természetesen a környezet védelme fontos, de minden esetben szükséges összetett mérlegelés, amely figyelembe veszi a gazdaságosságot, a fenntartható fejlődést, az adott hasznot.
3. A másik jelentős ellentmondás a fosszilis energia elégetésekor keletkező szén-dioxid. Azt, hogy a légköri felmelegedést egyértelműen és kizárólagosan a szén-dioxid okozza, ma már többen vitatják. A NASA kutatója (*Miskolci Ferenc*) szerint a CO₂ emelkedését a vízpára növekedése ellensúlyozza. Elgondolkoztató, hogy *csak a fosszilis energiát* eltűzelő erőművek, ezen belül is főleg a szenes erőművek ellen folyik a kampány – amit az EU-n kívüli országok nem vesznek komolyan. Az ún. megújuló égetéskor ugyanúgy CO₂-t bocsátanak ki, őket viszont még kötelező, kiemelt áramátvételi árral is jutalmazták. Vagyis a klímahisztórikusok elmélete igencsak sántít. Ez egy üzlet, amin egyes kereskedő társaságok nagy haszonra tesznek szert.
4. A „Natura” az ország területének 22%-ára ír elő semmittevést, de ez még nem elég, ha a zöld lobbis megújuló energia programjait komolyan kellene venni, akkor a magyar élelmiszertermelés helyett energiafüvet kellene ültetni. Mi ez, ha nem az ország mezőgazdaságának, élelmiszer-termelésének a tudatos tönkretétele, az élelmiszerimport elősegítése? Kinek vagy kiknek az érdeke ez?

A hozzászólásom inkább problémafelvető, vitaindító, hiszen a programból látszik, hogy a további felszólalók nálamnál szakavatottabban ismerik a saját területükön a hazai természeti erőforrások kihasználási lehetőségeit és a nemzetgazdaságra gyakorolt hatásait, hogy vajon újabb importnövelő beruházásokra van-e szükség, vagy az állam jó gazda módjára a saját erőforrásait felhasználva, nemzeti érdekeket figyelembe véve dönti el az ország energiapolitikáját.”

A budapesti helyi szervezet tagjai közül hozzászóltak még: Dr. Katona Gábor, az MBFH elnökhelyettese „A hazai

fosszilis energiahordozók potenciális kihasználási lehetőségei” címen a szén, lignit, kőolaj, földgáz mellett képet adott vízzeink és uránvagyonunk energetikai szerepének kihasználhatóságáról is.

Dr. Vojuczi Péter, a Bányászati Világkonferenciák Szövetségének titkára „A hazai természeti erőforrások kitermelését gátló EU és hazai előírások”-ról beszélt.

Jászberényi Zoltán (E.ON) a földgáztárolás helyzetét, *Cserháti András* atomenergetikánk kilátásait ismertette, majd *dr. Barótfi professzor* megújuló energiaforrásainkat mutatta be.

A konferencia energia-előállítási és -felhasználási szokásainkat és lehetőségeinket boncolgatva vizsgálta a jövő kilátásait, megdöntve azt a képet, hogy primer energiában szegények vagyunk. A neves előadók az energiakereskedés és a földgáz elsődlegességének hangsúlyozása helyett a realitás talaján állva mutatták be hazánk ismert természeti kincseit és azok felhasználási lehetőségeit.

A konferenciáról az előadások és a hozzászólások alapján állásfoglalás készül, amit a GTTSZ az illetékes állami szervek részére fog megküldeni.

Az előadás anyagai várhatóan a GTTSZ honlapján meg fognak jelenni. A jelen híradáshoz csatoljuk a GTTSZ állásfoglalását.

Dr. Horn – Livo

A GTTSZ Energetikai Tagozatának állásfoglalása

A konferencia témája egyrészt az volt, hogy áttekintse az ország hosszú távú energiaellátási helyzetét, másrészt tájékozódni arról, hogy rendelkezik-e az ország a villamos energia előállításához szükséges természeti adottságokkal, ásványi nyersanyagokkal.

1. A konferencián tartott előadásokból egyértelműen bizonyított, hogy Magyarország rendelkezik villamos energia előállítására alkalmas természeti erőforrásokkal.

Az ország lignitvagyona közel 3 Mrd tonna, barna- és feketeszen-előfordulásokra alapozva is *lehetne széntüzelésű erőműveket építeni*. A CO₂ fölkéregbe való betáplálásával a légköri szennyezés elkerülhető.

Az ország vízierő-potenciálja kb. 1000 MW, a dunai vízlépcső meg nem építése óriási károkat okozott az országnak. Az egyes zöld mozgalmak tiltakozása ellenére *napirendre kell tüzni a dunai vízlépcsők építését* (Nagymaros, Adony, Fajszt). Ez az ország és egyben a hajózás miatt az EU érdeke is.

2. Az ország energiaimportja közel 80%, az éves energiaimport költsége 2 Mrd USD. Az orosz gázvezetők kimerülében vannak, a vezetékek amortizálódtak, a szállítási költségek egyre nagyobbak, az import nemzetbiztonsági kockázata egyre nagyobb. A tervezett új gázvezetékek (Nabucco, Déli Áramlat) bizonytalanok és a hazai erőforrások igénybevétele esetén szükségtelenek.

3. Az EU kormánya a CO₂ kvóták korlátozásával hátrányos helyzetbe hozza az EU országait, nem érvényesülhet a lisszaboni fejlesztési stratégia. A CO₂ légkörre gyakorolt káros hatását már egyre többen bizonyítottan cáfolták. Véleményünk szerint ez egy üzleti koncepció.

4. *Az ország energiaellátását nem szabad az ún. zöldenergiára alapozni*. Az EU-ban egyedülálló mezőgazdasági termelésre és állattartásra alkalmas területeket bűn energia előállítására használható növényekkel beültetni. (Cél az élelmiszerimport növelése?) *A költségvetési támogatásra szoruló, drágán termelő és import üzemanyagot felhasználó megújuló energiát nincs értelme előnyben részesíteni*.

5. Az ország biztonságos energiaellátása, a fizetésimérleg hiány és az importfüggőség csökkentése, a munkahelyteremtés, a költségvetési bevételek javulása stb. érdekében a

konferencián résztvevő szakemberek a leállítandó alaperőművek helyett *hazai bázison szén és vízierőműveket javasolunk építeni* elsősorban állami beruházásból.

Az energiapolitikai döntésnél figyelembe kell venni, hogy leg-sürgősebb feladat a szemléletváltás, ami azt jelenti, előre-mutató fenntartható energiagazdálkodásra van szükség, ahol döntően a hazai érdekeket kell érvényre juttatni.

Elmélkedés hazai energetikai lehetőségeinkről

Voltam egy konferencián. Nagyon érdekes és lélekemelő volt. Különösen azután, hogy meglátogattam az „Ipar napjai” c. kiállítást. Ez a rendezvény a vásárváros *egyetlen* (A) pavilonjában mutatta be a magyar ipart. Már a méretek is megdöb-bentöek, de ha a külföldön készült kereskedelmi termékeket leszámítjuk, akkor szomorodhatunk el igazán.

Ehhez képest felüdülés volt a konferencia, ahol jobbnál jobb előadások mondták el, hogy ipari nyersanyagot és primer energiahordozót tekintve mennyire gazdag hazánk. Egy elő-adás megkockáztatta annak kimondását, hogy pillanatnyi anyagi lehetőségeink nem engedik meg e gazdagság kívánatos szinten való kihasználását. Egy másik pedig azt taglalta, hogy az EU és hazai jogrendszerünk milyen gátakat szab a hazai energiahordozók felhasználásának.

Ha leltárba szednénk országunk primer energia forrásainak potenciálját (primer energia = energiahordozó, amiből üzemanyag, hő- és villamos energia lehet) a következő felsorolást kellene tennünk:

Vannak saját hagyományos készleteink: szénfeleségekből, úgymint nagymennyiségű lignit, kevesebb feketeszen, s még kevesebb barnaszén (igaz, ez utóbbi nem világszínvonalú, de itthon van), van egy kevés kőolajunk, ami jó minőségű, van földgázunk kevés inert tartalommal, és vannak a felsoroltaknak olyan változataik, melyeket csupán válság idején célszerű kiaknáznunk.

A fosszilis energiahordozókkal a leltárunk nem merült ki! Itt vannak a megújuló forrásaink: vízienergiánk, szélenergiánk, napenergiánk, a rengeteg kommunális szemét, amit nap mint nap előállítunk, a szennyvízeink (iszapjai), a mező-gazdasági hulladékaink és erdeink hulladéka. A következő lehetőségünk a geotermia, melyből köztudottan jók lehetnének, és van saját uránércünk és szénhez kötött metánunk is nagy mennyiségben (sajnos az utóbbi sokkal kötöttebb, mint szeret-nénk).

A készletek ugyan elhangzottak e konferencián, s abban biztosak lehetünk hogy sok-sok évre elég lenne, azonban a pontos mennyiségekről a szakértők (lobbi érdekek mentén) különböző véleményen vannak, s ez nem visz előre.

Hogy bővítsük lehetőségeink sorát, megemlíthetjük még az irdatlan mennyiségű hulladék hőt, mely erőműveinkben és fű-tőműveinkben keletkezik, az alacsony hatásfokú technológiá-juk miatt.

Mérnök ember lévén örülhetnék, hogy ennyi lehetőség mennyi mérnöki munkát generál. Azonban hagyjuk abba a szármalást, s térjünk vissza a valóságba. Nemzeti kincsünk (energia lehetőségeink) oly kis százalékát használjuk ki. Hiszen tudjuk, energiaimportunk s -függőségünk 75%-nál is na-gyobb! Pedig ma nem lévén gazdagok, mennyi lehetőségünk lenne másra (akár értékteremtő munkára is), ha lehetőségeinknek csak kis részét váltanánk termékre. Igaz, akkor keve-sebben kereskednénk az energiával, de többen dolgoznánk (tanult szakmánkban) nemzetünk felvirágoztatására! S talán az „ipar napjai” is újra kitöltenék Vásárvárosunkat főként ha-zai termékekkel. Világszínvonalon.

Livo László

Kuratóriumi ülés a Völgységben

Alapítványunk (Bányagépészet a Műszaki Fejlődésért) idei első kuratóriumi ülését a szokásoknak megfelelően szakmai tanulmányúttal egybekötve tartotta meg Bataapátiban. A csodálatos környezet és a „Hotel Naspolya” kényelme méltó keretbe foglalta a programot.

Az ülésen áttekintettük a 2009. év eredményeit, elfogadtuk az ellenőrző bizottság beszámolóját és jóváhagytuk az év közhasznúsági jelentését. A következő napirend a 43. Bányászati és Bányavillamosági Konferencia előkészítése volt, melyet 2010. szeptember 30–október 01. között rendezünk meg a Hotel Aranyhíd Panorámában Balatongyörökön „A mérnöki munka szerepe a bányászatban” címmel.

Az eszmecserét kellemes vacsora után a Tűzkő Szőlőbirtok pincéjében a környéken termő borok kóstolgatásával fűszereztük.

A szakmai programok közül az első a Bataapátiban épülő Nemzeti Radioaktív-hulladék Tároló meglátogatása volt. Mielőtt bejártuk a készülő létesítmény munkahelyeit, Berta József felelős műszaki vezető bemutatóját tekintettük meg. Az érdekes előadás rengeteg fotóval illusztrálva mutatta be a tervezés és építés eddigi történetét, bepillantást nyújtva a közeli s távolabbi jövő feladataiba.

Bataapátiban

Másnap már kora délelőtt Verbőci József, Bacskó László és dr. Kamarás Béla előadásában megismerhettük a magyar szénbányászat reneszánszát is jelentő *Calamites álom*. Egy olyan bánya – erőmű együttes tervezéséről és engedélyeztetési eljárásáról hallottunk, illetve jövőbeli helyszínét tekinthettük meg Szászvár, Nagymányok, Váralja körzetében (Tolna és Baranya megye határán), amely kifejlesztéssel indul majd, s mélybánya nyitást, valamint mészkőbányát is magában foglal. Megvalósu-

Bányászati kiállítóhely Szászváron

lása esetén újraeszeszi a mecseki (szén-) bányászatot összességében és fokozatosan csaknem 2000 munkahelyet teremtve.

A helyszínen Bék János polgármester és csapata kalauzolt bennünket. Szászváron kellemes meglepetések, élmények sora következett. Megtudhattuk, hogy a község apraja-nagyja megváltóként várja a bányanyitást. Az önkormányzat nemcsak együttműködik, ápolja a bányász hagyományokat, hanem segíti is a *Calamites* törekvéseit.

Hogy mennyire mélyek a környéken a bányászati gyökök, s mennyire éltető módon ápolja azt a lakosság, láthattuk a polgármesteri hivatalban, a Pávai Vajna Emlékfalnál, a (vállalkozásra) hasznosított bányaudvaron és a Helytörténeti Gyűjtemény Bányászati Kiállítóhelyén is.

Szászvár, ez a kevesebb mint 3000 lakosú nagyközség nemcsak emléktáblát állított a múlt bányavezetőinek, hanem saját bányászzenekart működtet, saját múzeumot alapított. Itt kiállítva számos nagy becsben tartott emléktárgyat – elődeik munkáját és munkaeszközeit – folyamatosan gyarapítva, gazdagítva számukat.

A sok-sok élménnyel szolgáló látogatás után a Tó-vendéglőben elfogyasztottuk ebédünket, majd távozásunk előtt kifejeztük s hátrahagytuk jókívánságainkat, nagyrabecsülésünket és köszönetünket a látottak, szakmánk hagyományainak ápolásában és a magyar bányászat újjáeszesztésében élen járó vendéglátóink tiszteletére és támogatására.

Livo László

„Aranyásók” középiskolai vetélkedő döntője a Miskolci Egyetemen

A Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kara több éve szervezi az oktatók pályák megismertetését szolgáló középiskolai vetélkedőt. Idén az eseménysorozatot a TÁMOP fejlesztési program hathatós anyagi támogatása mellett rendezték meg („A tudományos utánpótlás-nevelés és a műszaki, informatikai életpályák elismertségének növelése a Miskolci Egyetem stratégiai céljaival összhangban”).

Április 23-án az egyetem adott otthont az „Aranyásók – Földtudományi Vetélkedő Középiskolásoknak” című rendezvénysorozat döntőjének. Ebben az országos vetélkedőben az eredetileg jelentkező 17 csapat mérte össze erejét, és a döntőben az előzetes 3 fordulón túljutott három legjobb csapat találokot „élőben”. A verseny megtervezésében, szervezésében és lebonyolításában döntő szerepet játszott a Műszaki Földtudományi Kar számos fiatal oktatója és kutató-hallgatója, többek között dr. Németh Norbert, Vass Péter, Kereszturi Gábor, Herczeg Ádám, Bodor Sarolta, Kupi László.

A három bejutott csapat közül kettő Pécsről, egy Miskolcra érkezett. A döntőben a csapatok 5 különböző (logikai, ügyességi activity és kvíz) feladatban mérték össze tudásukat és kitartásukat. A színvonalas küzdelemben az első helyet az egyik pécsi csapat szerezte meg, míg a második helyet a miskolciak nyerték, és végül a dobogó harmadik fokán a másik pécsi csapat végzett. Mindannyian értékes többnapos utazást nyertek, melyekben megismerhetik közelebről Magyarországot és a Kárpát-medence fontosabb aranyércesedéseit (pl. Verespatak, Selmezbánya és Telkibánya) és a hozzájuk kapcsolódó történelmi emlékeket.

A teljes programról a verseny honlapja (www.dcc.uni-miskolc.hu) ad számot.

Földessy János

Egy bányászati magángyűjtemény

Egertől 10 km-re délre, Nagytályán él *Ercsényi István* erdésztechnikus, az Egercsehi Bányászok Baráti Körének tagja, aki szakmája kapcsán – mint bányafatermelő – került kapcsolatba a bányászattal. Először ásványokat gyűjtött, majd mint írja: „*Harminc éves ásványgyűjtésem során felmerült bennem, hogy azt a helyet is megmutassam, ahonnan az ásványok zöme származik. Egy olyan világ tárult fel, ami egyszerre szép és kemény. Ez a bányászat. Köszönetet mondok minden bányásznak, akik megváltak emlékeiktől, hogy létrejöjjön ez a kis magángyűjtemény, aminek bővítése jelen pillanatban is tart.*”

A gyűjteményben az ásványok mellett így szerepelnek bányászattal kapcsolatos tárgyak, dokumentumok is főleg a mátrai, borsodi szén- és ércbányászat területéről. Köztük egyenruhák, bélyegek, gyufacímkek, képeklapok, szakirodalom, fényképek, oktatási anyagok, szerszámok, műszerek, csillék és még sok minden más. A gyűjteménye jelenleg már több mint

1600 db-ból áll. Először két helyiségben tárolókban, ill. a falakon és az udvarban helyezte el anyagait, de ma már „bemutató táróval” is büszkélkedhet.

Címe: Nagytálya, Akácos utca 2. Közel 300 képet találunk a www.banyaszkiállítás.info honlapon a múzeumról.

PT

Tudományos konferencia a vízkészletekről

2009. május 6-án volt az a tudományos konferencia, melyet a Diósgyőrért Közhasznú Alapítvány rendezett Lillafüreden a Palota Szállóban. A harmadik alkalommal rendezett konferencia a víz fontosságáról szólt. E területen van mit tennünk, és lesz a jövőben is. A konferencia díszvendége *Bolyai János* dedunokája, *Bolyai János* volt, aki a borsodi bányászatban is dolgozott.

A konferencia előtt a jelenlévők megkoszorúzták *dr. Balogh Kálmán* emléktábláját az István cseppkőbarlang bejáratánál, majd megemlékezést tartottak *dr. Pávai Vajna Ferenc* geológus emlékhelyénél, aki a magyar hévízkutatás úttörőjeként vált ismertté.

A konferencia résztvevőit *dr. Kecskeméti Tibor*, a Magyar Természettudományi Múzeum címzetes főigazgató-helyettese köszöntötte, majd *dr. Földessy János* levezető elnök javasolta az idén alapított Geofil-díj átadását. A díjban *Hornyaák Gábor* geológus részesült, aki kimagasló munkát végzett hazánk földtani értékeinek felismerésében, a rudabányai ásatások irányításában. A díjat *dr. Kordos László*, a MÁFI igazgatója adta át.

Ezután nagy figyelemmel hallgattuk az érdekes előadásokat, az alábbiak szerint:

- *Tóth György – Somody Anikó*: „A Recsk-Bükkszéki-Hernád vízrendszer eddigi és várható változásai.”
- *Rotárné Szalkay Ágnes – Tóth György*: „A hévízi tó internetes megjelenítésű monitoring rendszere.”
- *Szlabóczki Pál*: „Klímaváltozás hatása a vízkészletek csökkenésére a Bükkben.”
- *Darabos Enikő – Lénárt László – Németh Ágnes*: „A bükki karsztvíz észlelőrendszer mérési eredményei 1992-2010 között.”
- *Polák Péter*: „A bükki források állapota a Szinva-Garadna völgy területén.”

Szünet után Magyarország és Szlovákia első geoparkja került ismertetésre: *Ludovít Gaál* SOPSP geológus bemutatta a szlovák területen lévő geoparkot, majd *dr. Tardy János*, a nőgrádi Geopark Egyesület elnöke a nőgrádi geoparkot. A park bemutatása nagy hatással volt a jelenlévőkre.

Végül *F. Tóth Géza*, az alapítvány kuratóriumának elnöke foglalta össze a nap eseményeit, és reményét fejezte ki a jövőbeni eredményes tevékenységgel kapcsolatban.

A rendkívül érdekes és figyelemre méltó konferencia *dr. Kecskeméti Tibor* szavaival ért véget.

Lóránt Miklós

Munkát keres

Az ELTE TTK-n 2009-ben végzett geológus jó angol nyelvtudással és geológiai, valamint térinformatikai számítástechnikai ismeretekkel szakmai munkát keres. Gyakornoki állás is érdekel.

Mucsi Péter Milán, mupemi@gmail.com
+36-30-562-5672

Gyászjelentés

Baross József okl. bányamérnök 2007. november 26-án, életének 97. évében Budapesten elhunyt.

Szell József vegyész üzemmérnök 2008-ban, életének 60. évében Tátabányán elhunyt.

Kővári József gazdasági tervező 2008. augusztus 4-én, életének 88. évében Budapesten elhunyt.

Pothornik László okl. bányamérnök 2009. november 10-én, életének 82. évében Tátabányán elhunyt.

Mogyorósy Ferenc okl. gépészmérnök 2010. január 8-án, életének 77. évében Budapesten elhunyt.

Csomós Imre okl. bányagépészmérnök 2010. január 10-én, életének 76. évében Budapesten elhunyt.

Bányai Sándor építőmérnök, földmérő 2010. februárban, életének 50. évében Oroszlányban elhunyt.

Apró László okl. bányamérnök 2010. április 28-án, életének 70. évében Mádon elhunyt.

Dr. Solymár Károly okl. vegyészmérnök, az ICSOBA (Nemzetközi Bizottság a Bauxit, Timföld és Alumínium Tanulmányozására) titkára, a Fémkohászati Szakosztály tagja 2010. május 31-én, életének 76. évében, Budapesten elhunyt.

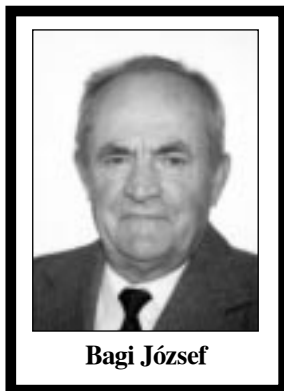
Horváth József okl. bányamérnök, a Központi Bányászati Múzeum egykori igazgatóhelyettese 2010 júniusában, életének 62. évében Sopronban elhunyt.

(Tagtársaink életútjáról későbbi lapszámunkban fogunk megemlékezni.)

– Sajnos néhányuk elhunytáról csak hosszú idő elteltével értesültünk.)

Bagi József (1934–2010)

Megdöbbenve és szomorúan vettük a hírt, hogy *Bagi József* gépésztechnikus 2010. január 10-én Gyöngyös város Bugát Pál Kórházában rövid szenvedés után elhunyt. A család, az egykori üzemének dolgozói, a Lignit Baráti Kör tagjai, ismerősei 2010. január 22-én vettek végső búcsút Gyöngyös város Felsővárosi temetőjében elhunyt tagtársunktól.

A váratlanul eltávozott családapa, barátunk 1969-től volt az OMBKE tagja és 1994. december 14-től volt a Mátraaljai Szervezet Baráti Körének tagja.

1934. október 10-én született Mátraalja Ecséd községében. Elemi iskoláit is a településen végezte el, majd jelentkezett a vállalat által szervezett első, iskolarendszerű vājáriskolába, ahol két év után vājár képesítést szerzett, majd ugyancsak a vállalat által indított technikus iskolában először bányatechnikus, később pedig gépésztechnikus képesítést szerzett.

Az első munkahelyétől a 2004. évben történt nyugdíjazásáig a Mátraaljai Szénbányák különböző üzemeiben dolgozott különböző beosztásban. A legutolsó munkahelye a Visontai Kűlfejtési Űzem volt, ahol az űzem vulkanizáló részlegét vezette. Ezen munkakörben mint gépésztechnikus irányította az űzem szalaghevederei felűjtésának munkálatait, több esetben bányabeli helyszínen vezette a különböző gumihevederes szalagpályák kiépítését.

Szakmai munkáját eredményesen végezte, amelyért több kitűntetésben részesült. Tulajdonosa a Bányász Szolgálati Érdemérem bronz, ezüst, arany és gyémánt fokozatainak, az OMBKE 40 éves egyesületi tagságért járó Soltz Vilmos-émlékéremnek.

Nyugállományba kerülése után aktívan vett részt a baráti kör különböző rendezvényeinek szervezésében, rendszeresen részt vett az OMBKE helyi rendezvényein.

Kedves Jóska barátunk! Köszönjük a kűlfejtésben kifejtett munkásságodat, a baráti körben kifejtett tevékenységedet. Hiányozni fogsz, sokat gondolunk rád, emlékedet megőrizzük és büszkék leszünk munkásságodra. Kívánunk utolsó Jó szerencsét!

Varga József